

filozofičnim tečajem v počitnicah na prelepem gorenskem Št. Joštu. Naraščajoče število priča, da prodira med dijaštvo zmisel za socialno in filozofično naobrazbo. Tudi med drugovrstnimi dijaki narašča zanimanje za ista vprašanja. Čudili bi se, če ne bi bilo častnega števila te vrste slušateljev, zlasti radi dejstva, da hrepeni vsak dijak po tem, da čuje najrazličnejše predmete v materinščini in v zmislu našega narodnega stališča. Tudi drugo slovensko dijaštvo bo rado prihajalo, da preštudira naš kulturni razvoj, ki nudi toliko zanimivih novosti. Saj smo v marsičem pred drugimi Slovani, vsaj kar se tiče lastne samotvorne sile. Zbliževanje med slovanskim dijaštvom je komaj v prvih početkih, zlasti velja to za slovensko

FR. ROPRET (RADOVLJICA)
PRESVETO SRCE JEZUSOVO

in hrvaško dijaštvo. Dozdaj je bil le slovenski dijak gost med drugimi slovanskimi narodi in se učil njihovih pridobitev; ne bo dolgo, ko bodo naše kulturne naprave privabile tudi mnogo čeških, poljskih, hrvaških, upamo, da tudi srbskih in bolgarskih in ruskih ne bomo pogrešali. Kolikor poznamo hrvaško dijaštvo, vemo, da ga zelo zanima naš napredek posebno radi dejstva, da se je pričela i med njim ločitev po kulturnem programu, kakor se je pri nas vršila tekem zadnjih petnajstih let. Vsaj resnejše in delavnejše dijake bo vodila k nam želja, da prouče našo gospodarsko in izobraževalno organizacijo in da presade izkušnje svojčas na domača tla.

Redni slušatelji bi bili posebno tisti talenti vseh slojev, ki bi si hoteli razširiti duševno obzorje in poglobiti svoje znanje, a jim to radi stanovskih opravil

ni mogoče iz lastne moči ali ker nimajo dovolj prilike. Ne dvomimo, da ne bi slovensko učiteljstvo z največjim veseljem pozdravilo slovenskega ljudskega vseučilišča. Saj bi mu dajalo priliko, da izpopolni svojo naobrazbo. Vsakomu je treba stika z modernim napredkom, da ne zaostane daleč za preprostimi inteligentnimi mladeniči in možmi, ki jih je organizatorično gospodarsko delo visoko naobrazilo. Ali ne bodo dobro došla učiteljstvu predavanja ravno iz slovenske kulturne in slovstvene zgodovine, pedagogike itd.? Pa razni meščanski krogi: težko, da bi bili popolnoma nebrižni za vprašanja, za katere se briga danes zadnji socialistični delavec! Ne bi bilo častno za inteligentne mestne sloje, če bi jih delavstvo nadkrililo po številu in v zanimanju. Tudi inteligentnim delavcem mora biti dostopno ljudsko vseučilišče, torej tudi slovensko. Posebno delavski voditelji potrebujejo temeljitega vpogleda v vprašanja, ki so znamenitega pomena v sedanji družabni razredbi in postanejo še bolj. Saj razmere delavca še veliko bolj silijo kot kogarkoli, da razmišlja o vzrokih današnjih družabnih razmer, o socialnem vprašanju, o usodi svojega stanu, o načinu in o sredstvih za pravično izravnano med producentom in konsumentom, med kapitalom in proletariatom.

Izključen ne sme biti razborit kmečki mož in mladenič, saj je bil doslej steber vse naše kulturne evolucije ravno kmečki stan. Krivica bi bila neprimerna in velik naroden greh, ker je le slovenski kmet dovajal sveže nove krvi vsem stanovom. Velika večina slovenskega dijaštva je še danes neposredno iz kmečkih hiš. Slovensko kmečko ljudstvo ima obilo duševnih zakladov, ki jih je treba le dvigniti, opiliti in postaviti v službo celote. Vsa obširna in raznovrstna organizacija rabi razboritih in naobraženih voditeljev, neutrudljivih delavcev. Vzgojiti jih je treba, izpopolniti jim naobraženost, ki so si jo pridobili v svojih vaških kulturnih vzgojevališčih — v izobraževalnih in drugih društvih. Vsako društvo, ki mu je lasten društven prosep in napredek okolice resna stvar, bo najspodobnejšim svojim članom rado pripomoglo do nadaljnje višje naobrazbe na ljudskem vseučilišču. To se godi že zdaj in se bo gotovo še v večji meri, če dobimo — ljudsko vseučilišče. V to svrhu naj že zdaj mislijo društva na posebne ustanove, ki jih bodo naklonila razboritim svojim članom — slušateljem ljudskega vseučilišča. Temu zgledu naj bi sledile občine, ki imajo le korist od vsestranskega napredka v svojem področju. In končno mora biti tudi dežela v prvi vrsti dobrotnikov s tem, da ustanovi posebne ustanove za revne slušatelje.

Glede starosti slušateljev ne kaže določati meje navzgor, navzdol pa bi bila še najumestnejša starost šestnajstih let. Sicer pa naj o tem določa svoječasni